

בין פסח לשבועות – על טבע ותרבות

חג השבועות, או "חג מתן תורה" כפי שלמדנו להכיר אותו כבר מגיל הגן, הוא המועד היחיד בתורה שמגיע ללא ציון תאריך. התורה אינה מציינת במפורש את ו' בסיון כחג אלא את המצווה לחגוג שבעה שבועות אחרי יציאת מצרים, את זאת אנו לומדים מהמסופר בספר שמות: . יתרה מזאת, מעבר לתאריך שאינו מצוין, כאשר התורה כן מבקשת להגדיר את חג השבועות היא עושה זאת ע"י מאפיין שהיום כבר כמעט ואינו מצוין – התורה מתארת חג חקלאי המבשר את בואו של הקיץ. חג של תחילת אכילת התבואה החדשה והבאת קורבן שמשלב בתוכו אכילת חמץ (בניגוד לפסח בו המצווה היא במצה).

המעבר ההיסטורי-רעיוני מחג חקלאי המבקש לתת את הבמה ל"טבע" ולתוצרת הגשמית ועד לחג רוחני אשר שם במרכז את קבלת התורה והתרבות היהודית הנגזרת ממנה, אומר דרשני. ננסה ללמוד יחד על המעבר מעולם הטבע אל עולם אנושי-תרבותי ועל הקשר של המעבר הזה לחיינו אנו.

חלק א' – פתיחה

נשאל את התלמידים: למה אנחנו חוגגים את חג שבועות?

[ההנחה היא כי רוב התלמידים רואים בו את 'חג מתן תורה' ופחות יראו בו את החג החקלאי שהוא או את סיום התהליך שהתחיל בפסח ונמשך בספירת העומר]

- איך הגענו למצב שבו שבועות שינה את מטרתו המקורית?
- מה אתם לומדים מזה על כוחו של עם בעיצוב התרבות שלו?

חלק ב' – עיון

נעין בדבריו של הרב יהודא ליאון אשכנזי (מניטו):

"פסח ושבועות, החגים התוחמים את תקופת העומר, מציינים שני שלבים בעצמאות ישראל וחירותו בזמן יציאת מצרים: פסח מציינ את השחרור הלאומי והפיזי, ושבועות את השחרור הרוחני. לכן תקופה זו רגישה וחשופה לסכנות, כי מה שעומד על הפרק, הוא גורלה של עצמאות ישראל. אירועים הרי אסון המבטלים את חירות ישראל, חירות שזכינו לה ביציאת מצרים, כגון כישלון מרד בר כוכבא, נמצאים בה. וכן בימינו: כישלון מרד גטו ורשה וסופו הטראגי, המגלם את חורבן השואה. אך במקביל נמצאים בה אירועים נושאי ברכה המסמנים ומרצפים את היציאה מן הגלות. לכן יום העצמאות, ואולי ביתר שאת יום ירושלים, מקרבים אותנו לגילוי ההוד של חג השבועות"

(כי מציון – יום העצמאות. בתוך: <https://manitou.org.il/archive/moaadim/2876> - *yomhaatzmaut*)

- מה ההבדל בין פסח לשבועות לפי דבריו של מניטו?
- מה מטרתו האמתית של שבועות לפי דבריו?

מקורות ושאלות לדין

חלק ג' – חיבור וסיכום

נציג לתלמידים את הקטע מתוך השיר "ארץ ישראל שלי" של דתיה בן-דור:

ארץ ישראל שלי יפה וגם פורחת
מי בנה ומי נטע?
כולנו ביחד!
אני חיברתי שיר בארץ ישראל-
אז יש לנו ארץ,
ויש לנו בית,
ויש לנו עץ,
ויש לנו כביש,
ויש לנו גשר,
ויש לנו שיר על ארץ ישראל.

- האם מדינת ישראל כבר השיגה הכל?
- מהו השלב הבא לדעתך בריבונות היהודית במדינת ישראל?